

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэклы

№ 119 (21848)

2019-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
БЭДЗЭОГЬУМ и 10

ОСЭ Гъэнэфагъэ ииэп
къыхэтутыгъэхэр ыкли
нэмькі къэбархэр
тисайт ижъугъотэштых
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъэзет

Адыгейим и Лышъхъэ Антон Силуановым зэрищэгъэ зэхэсигъом хэлэжьагъ

Урысые Федерациием и Правительствэ и Тхъаматэ иапэрэ гуадзэу, Урысые Федерациием финансхэмкэ иминистрэу Антон Силуановым лъэпкъ проектхэр шъолтырхэм зэращагъэцакъэхэрэм фэгъэхыгъэ зэхэсигъор зэрищаагъ.

Урысые Федерациием и Правительствэ и Ситуационнэ гупчэу Москва щылэм зэхэсигъор щыкуягъ. Адыгейим и Лышъхъэ Къумпъыл Мурат аш хэлэжьагъ.

Лъэпкъ проектхэм япхырышынкэ федеральнэ субсидиехэр шъолтырхэм зэрагъэфедэхэрэм, лъэпкъ проектхэу «Производительность труда и поддержка занятости населения», «Малое и среднее предпринимательство и поддержка индивидуальной предпринимательской инициативы» зыфиорхэрээр зэрагъэцакъэхэрэм япхыгъэ юфыгъохэм зэхэсигъом зэхэсигъаагъ.

Кураторэу щытхэ ведомствэхэм ялтыклохэм докладхэр къашыгъэх. Шъолтырхэм япшэхэр чыпгэхэм юфхэр зэращэзэпийфэхэрэм къатгушылагъэх, язэдэлэжъэныгъэ нахь агъэльэшыннымкэ игъоу альэгъухэрээр къаягъэх. Зэдэгүүшэгъухэм якIеухэр зэфихысыжхээ, Антон Силуановым шъэрэриль тъэнэфагъэхэр афишигъэх. Гүшүйэр зыфэгъэхыгъэр «Электрон бюджет» зыфиорэ системэм нахьшоу юф егъэшIеэгъенир, лъэпкъ проектхэм амалэу къатыхэрэмкэ бизнесменхэм макъе ягъэлгъэнир

ары. Предпринимательскэ инициативэмкэ промышленнэ паркхэр амалышшоу зэрэштихэр зэхэсигъом щыхагъеунэфыкыгъ.

Шүгу къэтэгъэкъижы лъэпкъ проектхэм къащыдэлтыгъэхэш пшъэрыльхэм ягъэцэкIенкэ регион проект 49-рэ Адыгейим къызэрэшыхахыгъэр. 2019-рэ ильесым а проектхэм апае сомэ миллиарди 3,5-рэ фэдиз къатупщишт, аш щыщэу сомэ миллиарди 3-р федеральнэ бюджетын къыхэкъишт.

Предпринимательствэ цыклюмрэ гурытымрэ ахэшагъэхэм зыфыу аратыгъэр сомэ миллион 200 фэдиз мэхъу. Джаш фэдэу индустримальнэ паркэу «Яблоновскэм» игъэпсүнин юфдашэ. Аш къыдыхэлтыгъэу гектар 471-рэ промышленнэ псэуалъэхэм арагъеубытышт. Лъэпкъ проектэу «Малое и

зэхэсигъэхэх регион проектхэм ягъэцэкIен пае сомэ миллионы 140-рэ фэдиз къыхагъэкынэу щыт. Мы ильесыр къызихъагъэм къыщегъэжьагъэу предпринимательствэ цыклюмрэ гурытымрэ ахэшагъэхэм чыфуу аратыгъэр сомэ миллион 200 фэдиз мэхъу. Джаш фэдэу индустримальнэ паркэу «Яблоновскэм» игъэпсүнин юфдашэ. Аш къыдыхэлтыгъэу гектар 471-рэ промышленнэ псэуалъэхэм арагъеубытышт. Лъэпкъ проектэу «Малое и

зэхэсигъэхэм ахэшагъэхэм атгээпсихъэгъэ инфраструктурэр зэхэзьщэхэрэ организациехэр, микрофинансовэ, гарантийнэ организациехэр, бизнес-инкубаторыр, промышленностын хэхъоныгъэ егъэшыгъэннымкэ Фондыр хэхъацых. Джаш фэдэу экспортымкэ IэпIэгъу къязытышт регион Гупчэри зэхажэ.

Адыгэ Республикаем
и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу

Гуфэбэныгъэр къызэбэкIырэ мэфэкI

Унагъом, шIульэгъум ыкли шынкъагъэм я Мафэ бэдзээгъум и 8-м тикъэралыгъю щыхагъэунэфыкIыгъ. Мэхъанэшхо зиIэ мэфэкIым

Адыгейми зыщиушибгъугъ. ЗэгурIоныгъэ азыфагу ильеу зэдээпсэухэрэ зэшъхъэгъусэхэр агъешIуагъэх, ныбжыкIэхэм ящысэтехынIэхэу

«За любовь и верность» зыфиорэ медальхэр аратыгъэх. МэфэкIыр Мыеекуапэ зэрэицыхагъэунэфыкIыгъэр я 3-рэ нэклубгъом ит.

Гуфэбэныгъэр къызэбэкЦырэ мэфэкI

Унагъом, шуульэгъум ыкIи шыпкъагъэм я Мафэ Адыгеим зэрифэшьуашэу щыхагъэунэфыкыгъ. МэфэкI юфтхъабзэхэр республикэм ирайонхэм зэкIэми ащыкъуагъех. Ау, хабзэ зэрэхъуагъэу, Адыгеим икъэлэ шхъяIэ мэфэкIым нахьзыниушомбъугъ.

Адыгэ Республикэм и Лы-шхъяIэ Къумпъыл Мурат унагъом мэхъанашо зэрилэр къыхегъеши. НыбжыкIэхэм Iэпы-Іэгъу афэхъутгъэнхэм, нахыжъхэр гъэльэпIэгъэнхэм ынаIэтыргэти. Унагъом, шуульэгъуныгъэм я МафэкI Къумпъыл Мурат республикэм исхэм къафэгушуагъ. МэфэкIым изэх-

— Унагъор пстэуми якъе-жыапI. Нахыжъхэм шхъякIэфен-гъеу, гукIэгъуныгъеу ахэлтыр ныбжыкIэхэм арагъэльэгъу, ящисэкI неуцшэ мафэм фа-гъасэх. Къералыгъом ильэшыгъе зыIэ ильыр унэгъо пытэр ары. Зэгурлыоныгъе, гуфэбэныгъе, насып дахэ унагъо пэпчэ ерэл, — инстаграм нэкIубгъом къы-ритхагь Къумпъыл Мурат.

МиекъуапI ѢыкIуагъехэр юфтхъабзэхэр «Парад семье» зыфилорэ мэдэлым-ре шуухафтынхэмрэ афагъэшьшошагъех.

Адыгэ Республикэм юфш-енникI ыкIи социальнэ хэхьоньгъэмкI иминистрэй Миэрэ Джанбэч къызэриуагъэмкI, юфтхъабзэр анахъеу зыфэгъезагъэр шыпкъеныегъе зэфиря-леу ильэсэйбэрэ зэдэпсэуагъех унагъохэр къыхэгъещыгъэнхэр ары.

щаклохэм пшээриль шхъяIэу ялагъэр зыныбжъ хэхъотагъехем, сабийхэм иофтхъабзэр агу къинэхъинеу ашыныр ары.

Зэгурлыоныгъе дахэ азыфагу ильэу ильэсэйбэ зэдэзэгъе-шыагъех унагъохэр мэфэкIым къыщихагъещыгъех. Мыщ фэдэ унэгъо 70-мэ «За любовь и верность» зыфилорэ медалым-ре шуухафтынхэмрэ афагъэшьшошагъех.

Адыгэ Республикэм юфш-енникI ыкIи социальнэ хэхьоньгъэмкI иминистрэй Миэрэ Джанбэч къызэриуагъэмкI, юфтхъабзэр анахъеу зыфэгъезагъэр шыпкъеныегъе зэфиря-леу ильэсэйбэрэ зэдэпсэуагъех унагъохэр къыхэгъещыгъэнхэр ары.

— ТиньбжыкIэхэм мыщ фэдэ унагъохэр ѢысэтехыпI афэхъунэу, унагъом мэхъанэу

иэр къагурыоным юфтхъабзэр фэйорышIэн фае, — къыуагъ Мырзэ Джанбэч. — Унагъор сабийхэмкI бау, шыпкъеныегъе зэфиря-леу, зэдэргага-штэу псуухе зыхыкI, мурадхэу Ѣылэнгъэм Ѣылхырашы-хэрэр нахь псынкIэу къадэхъущихъ, ыпэкI лъыкIотштыхъ. МэфэкIым Ѣагъешуагъехэм ашыщыхъ зэшхъэгъусэху Да-чэе Кемальэр Зоэрэ. Ахэм зыльяго зэдьтетху ильэс 61-рэ зэдагъешшагъ, кIэллийтэ зэдаплугъ. Унэгъо зэгурлыжым гукIэ-

гъуныгъэр зэрильапсэр ягущиэ къыщихагъещы.

— Ильэс 61-м къыкIоцI чыпIэ къинэу, такъикъ гушуагъоу талэкI къыкIыгъэр бэ, — къытфуатэ Зое. — Ау сидигуу тызэдэлжүүштэгъе. ШхъякIэфыныгъе зэфитиэу тызэдэпсэуугъ. Зым гушысэу иэр зэхэтхынир, ар къызэр-дэхъущтим титлиу тызэгъусэу тыфеклонир тишэнгъ. АмалэтиэмкI тызэдэлжүүштэгъе, тиунагъо ихахьо нахыбэ зэрэхъущтим тыпильгъигъ.

Нэуласэ зэрэзэфхууагъехэр зэшхъэгъусэхэм ашыгъупшагъэп, непэм фэдэу зэкI агу къэкIыжы. НыбжыкIитлур зэгъунэгъ Ѣагхам ашыгсэүштэгъех. Янасып зэрэзэхэльим ихъатыркI ахэр нэуласэ зэфхууагъех. Пшъашэм идэхагъэе Кемаль псынкIэу ынаIэ тыри-дзагъ. Ильэрэ ныкъорэ зэлтыкIуагъеху, 1958-рэ ильэсийн гъэтхапэм и 30-м псэогуу зэфхууагъех.

— Ильэсэу къызэтинэкIыгъэхэм сафызэкIэпльэжым, насыышуу зысэлтыгъы, — игущиэ лъегъекуатэ Зое. — Хэтрэ бзыльтыгы ыгукIэ зызи-фишэирэр иунагъо рэхъатны-

гъэ ильынэу, ильфыгъехэм шхъякIэфенеу къафашIеу ыпүнхэр ары. Тиунагъо аш фэдэ сэлтытэ ыкIи аш сэгэгушо.

Іэшынэ Мосэрэ Саретрэ гу-фэбэнгъе зэфиря-леу зызэ-дэпсэхэр ильэс 39-рэ ху-гъэ. АIэ зэкIэдзагъеу, шхъя-кIэфенеу зэфиря-леу Ѣыл-энгъэм ильагъо къырэкIох. Зэшхъэгъусэхэм пшэшьитф зэдаплугъ, ахэм къакIэхъухажыгъе пхъорэльфхэм ящис-техыпIэхэу ашхъагъ итых.

ИльэсипшI пчагъэ зэдэз-гъэшагъехэ зэшхъэгъусэхэр ныбжыкIэхэмкI ѢысэтехыпIэх. Мыщ фэдэ унагъохэм акырыпльынхуу мэфэкIым къы-рагъблэгъэгъе ныбжыкIэхэм агу пытэу ахэр раубытагъехэу къытшошы.

Александра ыкIи Виктор Мар-келовхэм мэфэ заулэкI узэкI-Іэбжым, унагъо зэдашIэнэу рагъэжъагъ. Непэрэ ѢылакIэм диштэу, ахэр ИнтернетымкI нэуласэ зэфхууагъех. Нэујым къызэрчIэкIыгъэмкI, зэгъунэ-гъоу псэущтагъех. Зинасып зэхэль ныбжыкIитлумэ гуфэбэн-гъе псынкIэу зэфиря-леу ху-гъэ.

— Бэдзэогъум и 6-м псэогуу тызэфхууагъехэр зэшхъэгъусэхэм ашыгъупшагъэп, непэм фэдэу зэкI агу къэкIыжы. НыбжыкIитлур зэгъунэгъ Ѣагхам ашыгсэүштэгъех. Янасып зэрэзэхэльим ихъатыркI ахэр нэуласэ зэфхууагъех. Пшъашэм идэхагъэе Кемаль псынкIэу ынаIэ тыри-дзагъ. Ильэрэ ныкъорэ зэлтыкIуагъеху, 1958-рэ ильэсийн гъэтхапэм и 30-м псэогуу зэфхууагъех.

МэфэкI юфтхъабзэр творче-скэ колективхэм, артист цэ-рылохэм лъагъеклотагъ. Паркым къекIолIэгъе пстэуми яухьтэ гъешэгъонеу зыщахъекIоцтхэ зэнэкъокуухэр, джэгукIэхэр афызэхашагъех.

Гъонэжъыкъо

Сэтэнай.

Сурэтхэр іэшынэ Аслын тырихыгъэх.

Үнэгъоштэнымкээ ветераных

Цыфыбэмэ агъэлъэп!эрэ мэфэк!еу унагъом, шуульгъум ык!и шыпкъагъэм я Мафэ къалэу Шъачэ щихагъеунэ-фык!ыгь.

Мэфэк!ым ихъек!е лъэп!агъэх. Лэншэгъу ныкъом ехъууэу зэдэлэсэурэ нэбгыритур Шхэк!эдэс, мэкумеш хъизметым ягъаш!эм щилжъагъэх, сабыитф — Сафыет, Мариет, Фатимэ, Светланэ ык!и Мэдин — я. Ахэм сабий 11 аткыгъ, ахэм къапыфагъэхэр нэбгырий мэхъуух.

Къасполэт ыныбжъ гъерекло 90-м ехъууг. Къоджэдэсхэм ар адигэхэм ятирихъ, яжэрли народнэ творчествэ дэгъоу зышээрэ цыфуу, сэмэркъеу дахэ зыхэлъеу къэбарютэ лэнп!асэу ары зэраш!эрэр ык!и зэралтытэрэр. Ныжык!ехэм нахыжъхэм ар яушыин ылъэкыщт, къылорэм уасэ фаш!еу хабзэ.

Джансэрае ыныбжъ ильэс 80-м ехъууг. Ар бзыльфыгъе гушубзыу, бысымгош дэгъуза къырыкуагъ, цыфхэм ыгу ихыгъеу апэйкы. Ежь исабийхэр зэригэсэгъэхэм фэдэу икъорильф-пхъорэлъфхэм афыщт,

зыщищык!агъэм нэнэжъ зафэу е пхъашэу ахэм заригъэлъэгъущт. Инуагъо ылъач!е ыгъэптийнэм эзэшырэп.

Ильэс заулэк!е узэк!элбэжъимэ, Хъущт зэшхэгъусэхэр Псыш!опэ районым и ЗАГС щизэхашгъэ мэфэк!ым кърагъэблэгъэгъагъэх. Зызэдэпсэухэрэр ильэсэбэ хъуягъэм, ахэр ЗАГС-м зэрч!ахъэхэрэр апэрагъ. Ежхэр Шэхапэ дэтыгъэ Советым хэш-ощ амышиеу ёнзэгъутхэгъагъэх.

ЗАГС-м щальэгъуугъэр зэк!э агу рихыгъ ык!и агъаш!эгъуагъ. Агухэр бирсырыгъеэхэу мэфэк!ым къышыгушы!эгъагъэх, ягъаш!э гушолгъо зак!еу зэрэшмытыгъэр, къинигъуабэ зэпачынэу зэрэхуугъэр, гуфэбагъеу зэфшыгъэр ахэм зэрэмыгъеучыгъэр агу къэкт!ыжыгъэх.

— Тэри, нэмым! ны-тихэм афэдэу, анахъеу тызпылтыр тисабийхэмрэ ахэм къахэхкыгъэхэмрэ псаунгъе пытэ язэу

дунайм тетынхэу ары, — къылуагъ Джансэрае. — Непэ тэрык!е мэфэ гъаш!эгъоногъ. Тыгу къэшүүлэтигъ, тыжкугъэгушуагъ, къарьюу тхэлымм ик!ерых!еу къыхажъуугъеуагъ. Гъаш!еу къэтк!уугъэр едгъэжъэгъак!ем фэдэу тыгук!е тыпсынк!

Къасполети къылощтым бэрэ ежагъэл: «Джыри мыш тышы-зэлк!еэштых, зэп тыкъызэрэкло-штыр!». Цыф шагъохэу шхъэ-къэфагъе къэзэлжыгъеэхэм ягъаш!э зэпымынэу тафэлъало. ЗАГС-м ахэр джыри зэрэра-гъэблэгъэнхэ юубытыг!эри къэблаягъ, Къасполетрэ Джансэрае-рэ зызэдэпсэухэрэр къэклорэ-гъэм ильэс 65-рэ хъущт. Арышь, къэнагъе Ѣылэп, шу нэмым! къадэмыхъунэу тафэлъалозэ тежэцт.

Ныбэ Анзор.

Сурэтым итхэр: Хъущт Джансэраэрэ Къасполетрэ сэмэ-гумк!е Ѣытых.

Цифрэ къэтын шык!эм техъагъ

Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгейим» оборудование як!эмцице цифре эфир къэтынхэр апэрэу кыгъэлъэгъуагъэх.

ним диштэу къагъэлъэгъонхэм иамал аш къаритыгъ.

— Мыр тарихъ къэгъэзап!е хъугъе — зы лэншэгъум ѿыгъэ «аналогым» тыйтеки адрес лэншэгъум къежэгъе «цифрэм» тыйзэрэхъагъэр. Аш изыфэгъэхъазырын телевидением иофыш!эхэр емзыэзыхъхэу бэрэ къызэрэфэк!уагъэхэмк!е сафэрэз. Шыпк!е, цифре эфир къэтынным пшъэрлык!ехэр къыздихъыгъэх. Ахэр: къабзэу, дэгъоу къэтынхэр къэдгэлъэ-

гъонхэр, журналистхэм ятвортческэ гупшысак!ехэр зэшшохыгъэхъунхэр, — къылуагъ ВГТРК-м ик!утамэу ГТРК-у «Адыгэя» зыфиорэм ипащт Жак!эмым! къо Вячеслав.

Ильэск!е узэк!элбэжъимэ, техническэ зэтэгъэпсихъэнирэгъэхъагъ. Оборудование къэм игъэуцун ык!и изэтэгъэпсихъян, инженерхэм, режиссерхэм, журналистхэм, редакторхэм ягъэджэн мэзэ заулэ тикодагъ. Джы телеканалу «Рос-

сия 1» зыфиорэм ишъолтыр чып!е уахтэ гузэжъогъу хъумэ эфирим къышыхъеханхэ альэ-къышт.

Мэк!уогъум и 3-м къыш-гъэжъагъеу Адыгэир цифре къэгъэлъэгъуак!ем техъагъ. Аш къышегъэжъагъеу федеральнэ телеканал 20-у мультиплекситум ахахъэхэрэм ылк!е хэмэлъэу республикэм ѿыпсэухэрэр япълынхэ альэкы.

Апэрэ мультиплексим хахъэхэрэр: «Первый канал», «Рос-

сия 1», «Матч ТВ», НТВ, «Петербург-5 канал», «Россия-Культура», «Россия 24», «Карусель», «Общественное телевидение России», «ТВ-Центр-Москва ык!и радиохэу «Радио России», «Маяк», «Вести FM» зыфиохэрэр.

Ятлонэрэ мультиплексыр: «Рентв», «Спас», «СТС», «Домашний», «ТВ3», «Пятница», «Звезда», «МИР», «ТНТ», «Муз-ТВ».

Іашынэ Сусан.

Театрэм и Ильэс

Уяплъызэ, уиш!энэгъэ хэогъахъо

Республикэм и Къэралыгъо филармоние Ѣык!огъе къэгъэлъэгъонэу «Что творят мужчины» зыфиорэм еплъыгъэхэм яш!энэгъе хагъэхъуагъэу тэлъытэ.

Театрэм и Ильэс игъэ-къотыгъе Урысюем Ѣек!о. Артист цэрыхъохэр къэгъэлъэгъонхэм ахэлжъэхэзыхъуке, искусствэр зыш!ош!эш!эгъонхэм ягъэхъо. Артистхэу Сергей Астаховыр, Олег Гербутовыр, Александр Горшковыр Урысюем Ѣаш!эх. Театрэм къыщашихъэрэ рольхэм псеалыт.

Тызэлъыгъе къэгъэлъэгъоныр тинепэрэ Ѣык!ак!е иш!ык!ак!е дэд. Драматургын пьесэ ытхыгъ, ау таатрэм къыщашихъэрэ рольхэм псеалыт.

Фэш! пащэхэм къыралол!э-щтым ежэ. Артистэу Сергей Астаховыр ролым куоу хэхъагъэш, драматургхэм, режиссерхэм яовш!ак!е гук!е зыфохъааз.

Драматургым иовш!агъэ къыухъумэ, Ѣыз!энэгъем Ѣыпхыригъэкы шоигъошь, пащэм къырорэм дыргъаштэ, ильесэ хигъакын фауе ельытэ.

Артистхэу Олег Гербутовыр Амаксандр Горшковыр ярольхэм ялтыгъеу уагъэшхын альэкы. Хэгъэгу зэошхом ильхъан

пьесэм зытегуущи!эхэрэр. Пийхэм апэуцунэу, хэгъэгур Iashak!е къуухъумэнэу тхак!ом мурад зыфешыжьы, заом имаш!о луухьаным зэрэфхъазырыр пашэм pelo. Пьесэм ик!ерхэм къэлъэгъэхъонэу унашьо зэдашлы, тхак!ор заом агъак!орэп.

Цыфхэм яш!ак!е пьесэ ытхыгъ, зэрэш!оигъю драматургыр къыпкъырыкызэ, бэрэ зыхэтхэжъхъэхъе пьесэр ыгъэуцунын фэмье жехъы мэхъу, итхы-

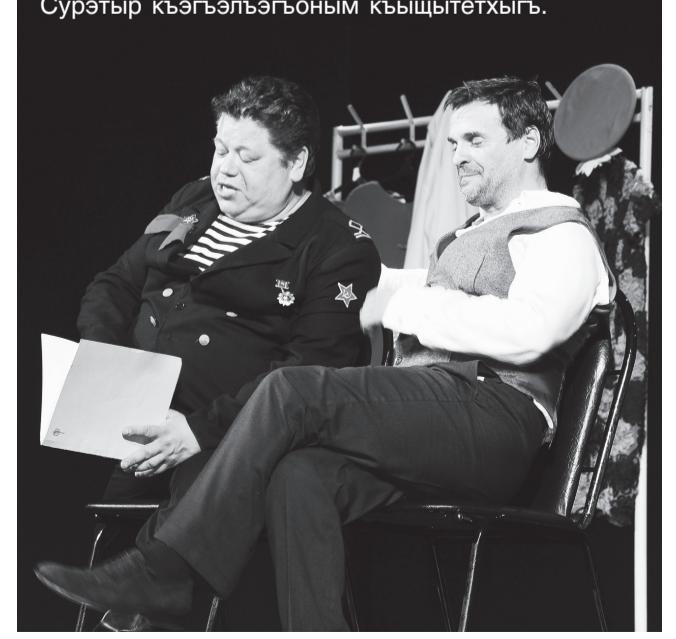
пэхэр пчэгум Ѣыретэк!уухъех.

— Нэмым! пьесэ стхышт, — къело гушом хэтэу драматургым.

Филармонием Ѣык!огъе къэгъэлъэгъоныр сурэтхэмк!е агъэдхагъ. Хэгъэгум ис цыфхэм яш!ак!е-псэук!е, ягушъхъе къуач!е къэз!этийрэм афэгъэхъыгъе къэгъэлъэгъонхэр непи зэрэтищык!агъэхэр артистхэм Iupk!еу къалотэн альэ-къыгъ.

САХЬИДЭКЬО Нурбый.

Сурэтыр къэгъэлъэгъоным къышытхыгъ.

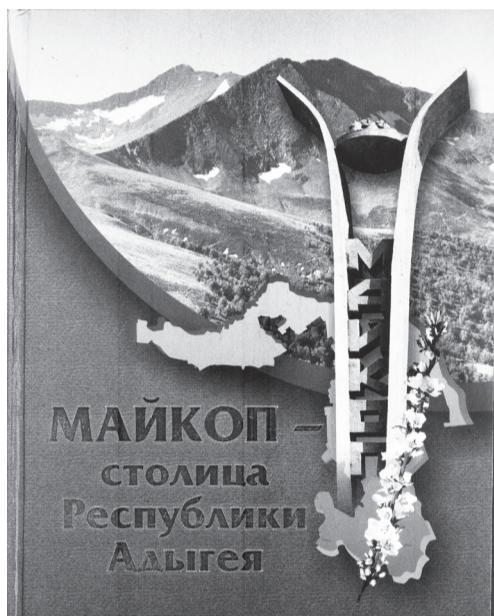

Къэралыгъо премие къызэратынэу щитхэм аышы

Инэпльэгъу дунаир къеубыты

Тхыльэу «Майкоп – столица Республики Адыгея» зыфиорэм сурэтэу дэтхэр тезыхыгъэхэр Виктор Беловыр ары.

Ліәшілгү плланэрә ащ иңшілгү Къоқыпілә Чыжъэм щигзекуагъ. Камчаткә, Сахалин ичыпілә зеффшхъафхәм аштырихыгъезә сурэтхәм уяппәкіреп. Чыопсым къинигъую къызы-дихыхъафхәм язекуакы, цыифхәу ащ щыпсәухәрәм гұптағатъәу къызыхъафхәрәи исурәт техы-

Төхөм узялтыкээ дэгьоу зэхэошлэ, кыбгурэл. Тикъералыгьошхо кызыщдэкъыхэр анахь журналыкӣ гъэзет инхэм анэсъжьёу бэ исурэт техгъэхэр кызыщыхаутыгъэхэр. Фотожурналистхэм язэнэкъокоу зыхэлжэягъэм гъунэ илэп. А постэур зериукичыщтыгъэр умыгъэшэлжон плъэкъирэл.

Сахалин ыуж Виктор Беловым
къызыщыхъүгэ къутырэу Крас-
ногвардейскэм къыгъэзжыгъ.

Зы мафи зигъэпсэфигъэу къы-
шлэжьырэп. Ренэү сурэттехниым
ыуж итэгъ. Къокып!э Чыжъэм
къызыщы!эк!игъэхъэгэе къулай-
ныгъэм химыгъэхъуагъэмэ, хи-
гъэк!ыгъэп. Ильесипшым къехъу-
ре ашт фотокорреспондентэу
Адыгэ Республикам и Лышъхъэ-
ре министрэхэмя я Кабинетэрэ
я Администрации Ioф щишлагъ.
Чып!э гъээтхэм, журналхэм
апае сурэтэу тырихыгъэр бэ
мэхъу.

Мэлхүү.
Темыр лъэнэйкъом ыгсыхъэгтээ тичып! Эгэшоу Виктор Бело-
вэр фотоаппаратыр ыыгыдьэу псыкъиугъэу 2002-рэ ильэсэм
районым щыхуушлагъэм ап-
рэхэм ахэтэу екльгү. Зыч-зычэг-
гоу ааш цыифхэр зэрбээнхэрэр
исурат техыгъэхэмкэ мышьхы-
хыжъэу кыгъэлтэгъуагь. Псы-
къиугъэм фэгъэхыгъэ тхылтээу
«Хатукийская котловина» зы-
фиорэм кындэхьагъэх сурет-
хэр зэкяа ежын тэзыхыгъэхэр

хэр зээл өжүүр тээврийн бэхэр. Иццыгүйгээн кышигэгжьеяагаа Виктор дэхагээ льыхуунэу ыкли кыгъотынэу шэны фэхүүгээ. Илофшагтээ пэпч ямышыкээ дэхагээ горэ, бэрэчтэйгээ хэолъяагь. Мафэ къэс плэгтуу-щыгъэу, ау гу зылтымайгаа горэм гу льзыуегжатэ. Дунаир ежь ынхээмкээ Виктор Беловым рууげзэлжэгүүкүй. Исурэт техыгъэ пэпч къытебгъээжъэу уепллы пшоигибоу уешы, уеплъекырэп. Иунэгж архив сурэт техыгъэу хэлтыр миним ехъу. Республикаам, районым ашыклохэрэ мэфэкіхэм, цыиф зэ-

хахъехэм аштырихыгъехеу илехэм уахътэм икло, ильзээр уашагъэгъуазэ, тарихъ уасэзилехэ нэктубгъохэр уапашхъэ къирағъуцох. Виктор исурэт техыгъэ пепчъ ежъ ыккучэл, иакыл, исэннаущыгъэ, игузэлухыгъэ ахильхъагъ. Ары пепчъ уахътэм изы такъикъеу, изын нэпэеплэу непи, неуши къэнэжьы. Ахэр зэкіл цыфым ишциэнлыгъэ щыщых. Ежъ Виктор анахъ шу ыльзэгъоу, але ригъеуцорэр хы псэушхъехэу «морские котики» зыфа-лохэрэмэ. Кавказым ичыопсырэ афэгъэхыгъэхэм техыгъэхэмрэ. «Морские котики» зыфиорэ сурэт техыгъэхэм апае Белловым алерэ шуухафтыныр Дунээ зэнэкьюкоу «Зоофото» ылоу Лейпциг щылагъэм къызыфагъэшьошагъ. Джаш фэдэу исэнэхъаткіл алерэ чыыпэхэр къызыщыдихыгъеу зыціл къеплон плъекъыштыр ба мэхъу.

шъольыр зэпэлүт убгүүгээхэр умыгзэшлэгьон умыльзеклэу хвалэмэтэу тырихыгээх. Мыеекъуапэ непэрэ къэлэ къэраклэу, шхъуантлэу, къабзэу, иурамхэр занкхэхэу, гулэтыплэхэу тапашхъэ къыргэгчэуцох. Тхылъым епльыхэрэ цыфхэм ежхэм гу зыльтамытагчэх нэпльэгчухэри сурэттэх лэпэласэм залгу, яз икил сунчал эх

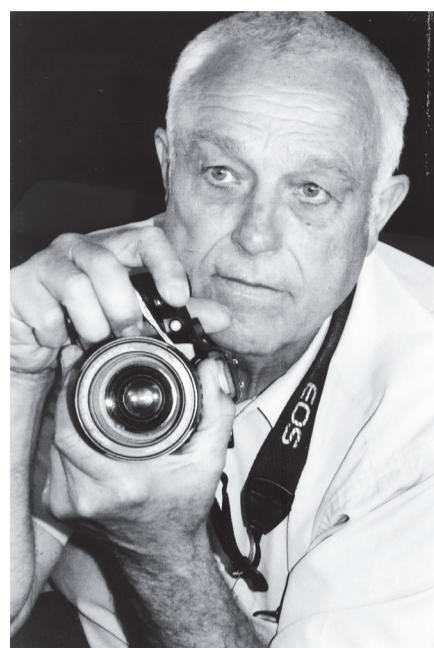
анэгүй кыкыгийг ўцуулаарьэх.
Зисэнхэхт фэкулайхэм зэрхабзэй, Виктор сурэт-техынным ежь иеклонлэклэ шъхаф кыифегтэбы, ахэр ядэгүүгээкіэ, ягохыгыгээкіэ къэошшэжыхын. Илофшагтэ пэпчь ыгу щыщ, ылс щыщ хельхээ, емыззэцүйжээу къыричтыыхаакіэ, ежь зыфэе лъэнэйком, шапхэм темыфэу рэхьят хьу-рэп. Зэрэлт 1эм-лъэмым емыльтыгыгээ, жын кіэт, псын-кіэу мэзекло. Ригъэжьагтээр ымыухэу зыгъэпсэф илэп. Исуурэт техыгыгээ пэпчь дунай псау мэхьеу, искуствэ инымизы яхь.

Исурэтхэу тхылъым дэхьагъэхэм Мыекъуапэ ильэнэйкъо пстэури, зэкіэ къалэм ишы!э

Беловыр ежъ изакъоуи, исе-
нэхъатэгъухэр кыгъухэуи ка-
лендарэу, тхыльэу, альбомэу,
буклетэу 20-м ехъум якъыдэ-
гъэкъын хэлэжьааг. Ау сэ непэ-
анахъ зиггуу къесшымэ сшо-
игъор исурэтхэмкэ ушъягъеу
2006-рэ ильэсым къидигъэкы-
гэ тхыльэу «Майкоп – столица
Республики Адыгея» зыфиорэр
ары. Лъэшэу ыгу етыгъеу иоф-
шэн фежъагь ыкы а тхыльыр
къэзыштэхэрэр ыгъэрэзэхэу
ыгъэхъазырыгъ. Сурэтхэр ты-
риххэ эзхъум унашхъэхэри,
самолети, вертолети, псэольэш-
краны ыгъэфедагъэх. Сурэт

ныгыи уапашъхъэ кыярагъэу-
цох. Сыд фэдэрэ къэлдэси —
жьи, ки — сыд фэдэрэ хъыз-
мэтш!апли исурэтхэм зэхэу-
гүфыкыгъэу ахэтэльагьо. Бе-
ловым кытигъэлъэгъун ыльэ-
кыгъ Ioш!энным ижъоти,
еджэныр зиофи, зыгъэпсэфы-
гъо уахътэр къэлдэсхэм зэ-
рагъаклуи, спорти, туризми.

A black and white photograph of a middle-aged man with a mustache, wearing a white button-down shirt. He is holding a Canon EOS SLR camera up to his right eye, looking directly at the viewer. The camera strap hangs around his neck, with the letters 'EOS' clearly visible. The background is dark and out of focus.

Ары, Беловыр зиоошын шузыльэгүүрээ цыиф. Къалэу Мыекъуапэ иштылакээ ильэнныкъо пстэури нэрыльзээмуу къытфэзышхэрээ сурэтхэр, ядэхагъэкээ уямыззээмуу, къытпигъохыгъэх. Зэклэе егъэджэн тофи, Иэзэн тофи, хъызмет зэфэшхъафхэри, зыгъэцсэфын амалхэу щылэхэри, тикъушхъэхэм, тимээхэм, типсихъохэм ябагын, псыкъефхэхэм арыгъунэ тапашхъэз зэхэугуфыкыгъэуу къыригъеуцонир фызвэшлокыгъыг. Къулаинигъэуу лэклэль хъугъэр мы тхылъым иккуу фэдизэу щигъэфедагь. Тхылъыр хэт пэбгъохыгъекли утеукытыхъанэу щытэп — бай къялак! зэклэункаарь

Виктор зыгу зэүхыхыг э цыиф хяалэлэү зэрэштым гү льы-

ытэнэу щытэп. Ежь иштоигъо-
тыгъэкіе сурэттехыным Сахалин
цыфргэсагъэр бэ мэхье. Кру-
кокэу къызэйуихыгъэм ини
Цыкүү бэ къактоштыгъэр. Джы
тызынэсыгъэм ахэр къыфэт-
эх, телефонаимкіе къыфитеох.
Иофшэн гуетыныгъэу фыриэр
ыбжыкіехэм язакъоп зылти-
нээсигъэр. Беловыр якілэе-
ваджэу альтыэ къухъэм ика-
литанэу Виталий Пустошиным
иики инженер-электронщикэу
Евгений Васиным. Аужырэр
урэттехыным зытэпищаагь ыкы
999-рэ ильэсэм Урысыем су-
рэттехынымкіе ианаах шүхъаф-
ын инымэ ащищэу «Хрусталь-
ный пеликан» зыфилорэр къы-
рагъешьошагь. Виктор лъэшэу
ыгъэгушуагь 2018-рэ ильэсэм
Польшэм щытэгъэ Дунэе фото-
симпозиумым ежь ыгъесэгъэ
Е. Васиным исурэт къэгъэлъэ-
тьон зэкіэми анаах дэгьюо за-
халытэм, дунаим ианаах фото-
художник дэгьюо нэбгыришпшэу
тыыхахыгъэм захалытэм.

Виктор Беловыр исэнэхъяат

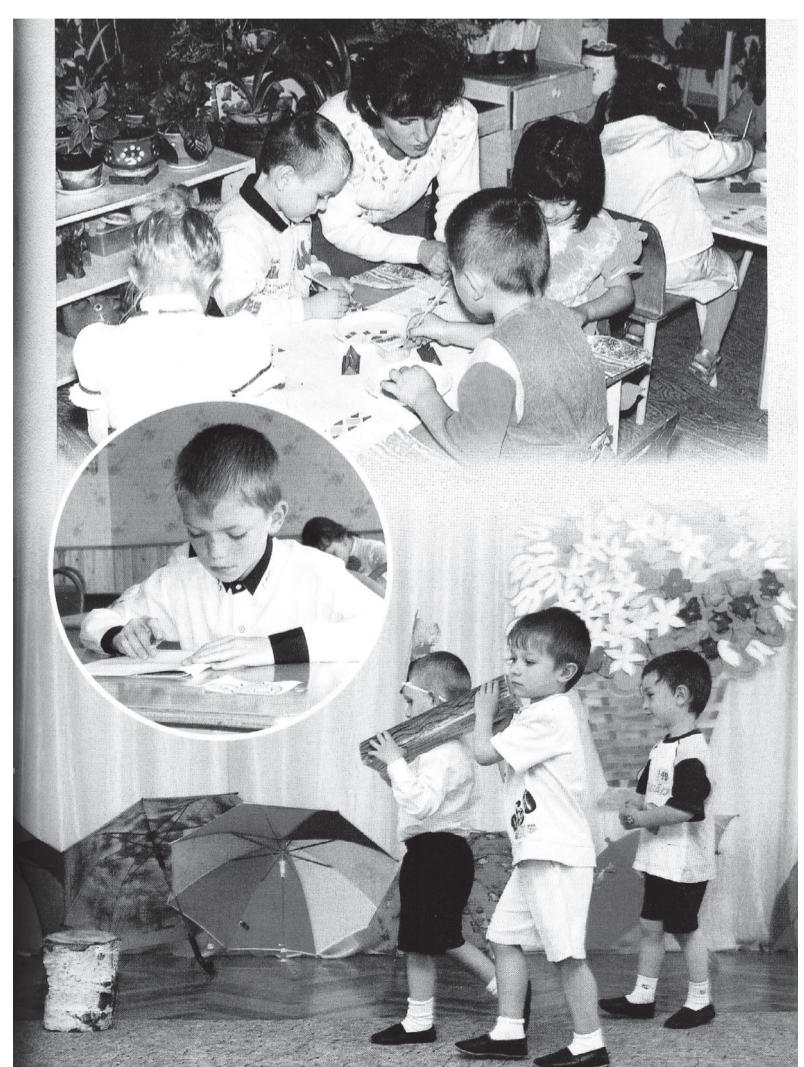
Виктор Волохов использует эзэфэшьыкъэм кыгъужуяау ныбджэгъуныгъэр зыгъэлтээлэрэ цыф, унэгто дахэ ышлаагь, къуырэу зыщыгсэурэм, районым Нофыгъохэм зэрэфэлъэкіеу хэлажье.

Тхъльтэе «Майкоп — столица Республики Адыгея» зыфиорэр никъэлэ шъхьаэ, ти Адыгэ Республика ята-рихъ къизыЮтыкРэ эпзэепль шъухъафтын шагъо тъуѓэ.

Сэ сишюшыкIэ, Мыекъуапэ зэргэхъыгъэ тхъльтым къидэхъя тъэх сурэтхэр тезыхыгъэ Белов Виктор Захар ыкъом республикэм щагъэнэфэгъэ къэралыгъо шъухъафтыныр фэбгъэшьошэнэу афа

IIIЭКЮ Абрек

ШКОЛЯ Абек.
Урысыем итхаклохэм я Со-
юз хэт.

Ягъэпсын Мыекъуапэ щырагъэжьагъ

Урысые Федерацием культурэмкэ и Министерствэ 2019-рэ ильэсиймкэ муниципальнэ модельнэ тхыльеджаплэхэм язехэшэн пэхуяащт мыльку ятыгъэнымкэ зэнэкъоюм зэфхыхысыжхэр щыфашыгъэх.

Калэу Мыекъуапэ итхильеджаплэхутамэу ЦБС N 1-р проектхэм язэнэкъоу щате-къуагъыкни федеральнэ грантэу сомэ миллиони 5 хүрэр кырратыгъ.

«Непэр мафэм йэмэ-псымэхэу ыкни псауальхэу муниципальнэ тхыльеджаплэхэм ялхэм къачлахъэхэр яшоигъоныгъэхэр зэшшуаххэрэп. Материалын-техническэ лээлсакэ афшыгъэм агъэцэхэрэ фэофашыгъэм нахь кыгъэдэгъущихыкни къельэвощтых. Тхыльеджаплэд джащыгъум хэпшыкни культурнэ гээсэнэ гупчэ ыкни джыре ухьтэм диштэрэ къебар-лъэгъуплэ шольтыр хүщт цыфхэмкэ», — кылотагъ Мыекъуапэ и ЦБС-у N 1-м ифилиал ишащэу Елена Овсянником.

Тхыльеджаплэ охьтаким диштэрэ шьошэ-теплэе илэ зыхьукэ, тхыльеджэхэр ашлонгьюу.

Къэклонхэмкэ, зэрэфаехэу юфашынмкэ иштуагъе къеклощт, джащ фэдэу сэкъатныгъэ зилэхэм юф адэшигъенмкни ар мэхъанэ зин. Техникиким тхыльеджаплэм иоффшэн нахь шхъафит къешы. Интернетым хэхъан ылъэкъищт, информациемкэ системэу «Лъэпкэ элекtronнэ тхыльеджаплэ» зыфиорэм имыльку, илэ фондым нахь алтыгъесин амал илэшт. Тхыльеджаплэм иоффшэхэм сэнэхъатымкэ егъэджэн курсхэр афызэхэшгээхнэр, къе-къхъэгъэ пстэумкэ ухьазырынгъе ыкни яшэнэгъэхэм ахэгъэхъогъенир къыдалтыгъагъ.

Мы проектым ипхырышынкэ мылькур къеклонпэ зэфэшхъафхэм къарыкни — федеральнэ бюджетын, Адыгэ Республиком ыкни калэу Мыекъуапэ ябюджет къикни сомэ миллиони 6-м нахьыбэ къа-фатлуушигъ. «Юфыр егъэжьагъэ

хүгъэ: юфшэнкло купыр зэхашагъ, ашт модельнэ тхыльеджаплэм игъэпсын ынаэ тетышт ыкни иоффшэн ыгъэзеклощт. Дизайн-проектыр гэцэлжэхъыншихомхэмкэ ыкни нахь къызэр-къомкэ зэхагъеуцаагъ; ахэм апэхуяащт мылькум исметэ щыи. Мыхэм анэмийкни йэмэ-псымэхэр, псауальхэр, тхыльхэр къэшэфыгъэнхэмкэ аукцион документациер щэфэн юфхэмкэ къалэм и Гъэлорышиланпэ арагъэхъыгъ», — хигъэунэфы-къыгъ къалэу Мыекъуапэ культурэмкэ и Гъэлорышиланпэ иштийи Цэй Розэ.

Библиотекхэм язэхъокынгъэкэжынкни юфыр жъотеу зэрэклорэм емыльтыгъэу, ахэм яоффшэхэм ятхыльеджэхэр ашыгъупшэхэрэп, яшшэрийхэр зэшшуахых, зыфаехэмкэ сидигъи ыпшыгъу афэхъух.

(Тикорр.)

Щынэгъэм къиххыгъэ сурэтхэр

«Зыими умыкту сэло...»

Зыфэдэ мыхъурэ щынэп. Зэраломэ, зэралотэжьэу къуаджэ горэм цыф акылышио ыш дэдэ горэ дэсигъ. Гупшийн агуягъэмэ зишэжышигъэп — шхени, ешьони, чыиени, чэфыни, нэмыкни тхъагъуи шлоофыгъэп.

Мафэ горэм арэу пльэгъурэр, зэрэсагъэу, ынэ уашьом егъэ-къуагъуэу, гупшигъуау, зип-тыхъэмэ, зиптыхъээз, еж-ежырэу зидэгүүшэжъимэ, зэфхыхыкъхэр ышыхъээз клощтигъэ:

— Сыда цыф цылкүр мырэу зэмийзэгъижэ зэцэлкүркүгъэу, акыли къулай хэмыльхъэу зыкызэлокиыгъэ шыула?! — зэупчыжышигъэ: — Акылынчээ, къэрарынчээ, шугууламэ, бэзгүхъэмэ, пцыусымэ, гукэгүнчъэмэ, тыгъуакломэ... — джыри ашт бэ къыпчын ыгы хэлъыгъэштэр, ау ошт-дэмыштэу пынэм иукиорэя.

«Тэ укыкни, лажь!» пкэнччэу агуягъэм. Штагъэм хэтэу мо гупшиаклор, псэр ышлуба, зи-

мышэжъэу зэрэфэлъэкни гулээз куоштыгъ:

— О мардж, цыфхэр! Сэлпэ гуш, шъукъыздеэба, а-о-ой гуш... — зишэжышигъэп.

Мыш дэжым блэкъышигъэм ашыщ горэ къэуци, макъэр къызэрийкырэ пынэм илпяль ыкни гулээр насыпинчээр къылэгъу, еупчыгъ:

— Сыда, синьбджэгъу, къы-охуулагъэу мыш укъэзыхыгъэр?

Адрам ыгу плтыгъэу, дысэу къырелжы:

— Пльэгъурэба, симыфагъэмэ, сэр-сэрэу мыш лъэгъун-лъэгъу сыйкызэрэмыкыуагъэр? Ишпэлэгъу къысфхэу, симымэхыхъапэу, симытхалээ, гын-гыпсэу къэтхуаусыхагъ.

Пынэйум ытүрэеку:

— Угу тэлкү телүнкээж! Сэмоу кэлэпсахъэ сыйклощт ыкни къэсэхыныш, ашкэ укысшыжышигъ. Ау сыйкызэмыкожъэу зыгорэм уклюкъон, зэхэоха? Арымэ етланэ сыйкылпыхъу-

жынэу уахьтэ сэ сицэштэп...

«Сыкъэмийкожъэу зыгорэм уклюкъон!» Аш нахь гээшигъон цыф къыуагъэу шьошла шьо? Пынэж куум иуклорэгъэ на-сыпинчээр тидэ клонэу къы-шхъуя?: «Зышхъэ мызуырэм о ушхъхэуз шлоофоп» джары зыщаплор.

Мир пасэм къяххулгэгъэ къэбар. Адэ непэ ежэ фэдэ цыфым игумэл зэхээшиш, аш фэгүн, фэгумэкыщ цыфу шыэр ба, хэтха ахэр?

Тхъэм ыломэ, непэ, я ХХI-рэлэшэгъум, гууз-лыуз цыфхэм зэфирямыиэ щитэп; тиньбжы-къэхэм, иэтахъохэм, ищыклагъэ зыхъукни, псэемыблэж-лъы-хужхэу машлом хахъэхэрэри, пын хапкэхэрэри, нэмыкни къин чыпэ ифагъэр ашхъэ фагъэдэ къодыр армырыэ (ежхэм зашомыиофхъэ) бэу ахэтых, арышь, щын гукэгъур, луузыри бэмэ зэхашэ, ашхъэ-кэ афэлжышигътири къатенэрэп.

Зэрэлпээ Мурат гүшэ хэпшыкъэу къэгүлгээ:

— Жанна, Жанночка, сыда, къэпшэжыгъэхэба, сянэрэ ся-тэрэба? — elo, mo къэлэ тээтэй-ир убээ lup.

— Вот оно что, ясненько! — elo мыдрэ хъацуцэм. — Ладненько, любимый, сэ сапэйкы, о ушьмытэу пынкни къухнэм зэгъэхэй! — elo унэшьошл ыазэм.

«О модэ кухнэм кло!..»

Тхъаумэфэ мафэхэр къэлэдэс юфшэхэмкэ шьоупсих, тхъамафэм къащыкэгъэ чынрэгъэжъу. Мурат дэгъужъеу зигъэчьеекъигъэу, зызэкишмэ, зиушхуээ ынэ къызызэтирехым, ишьуз «гоуз» лэккэлэгъэуагъэп.

— Жанна! (ыцэ шыыпкээр Джанлагу) — ынуу, зыкыипхьотагъ.

Адэр зыфэгъэшыгъэр ариба, исмэгубуу къогъукэ гүнджэлум ыс: кремэу, пудрэу, лупшэгъалэр щыэрэ зекэ къетэкъохыгъ; ынэб-зыц сырыхъэр зырызэу, есэжыгъэу еу-еу loy пегъэлыхыкы, аш фытегъэпсихъагъ.

Мурат тхъамыкэхъэм ыгу къиххажыгъ. Klyui зытхъакынпэм «къыкыкни» зитхъакыгъ, дэгъоу зиупсыгъ. Къоджэ къалэба! — чан, хуупхъэ. Пэ шьомбъошкоу зыхэлхъэри (шьузымэ цыкхъэр икьюу нэсэхэрэ-пыш) хэти нахь лэпкэлъапкни зэулихъжыгъ. «Сысысэу» къеч-чэекъы — джар «лы» хүн. Арба, пшаша-хэхэрэп.

Сэпэугъояльэр къыштагъэу къэшшипцээз есэжыгъэу унэ салэр зэкшыпхъэ.

Мыдькэ Жаннэ нысхъэп дахэу шхъаныгъупчэ ыхынгъэм ыт, lyklotyre пчэдэхъжым ижы къалэ лъэгүлэжы. Пльэ-

Зэхэтыкэ-зэфыщтыкэхэр

Бын Іужъур гъэбэжъу

Адыгэхэм егъашэми сабийхэр якэсагъэх, бэзил, макэ зиши пыхуанчэу ахэм якыхъэ-къхъэ зэрэригъэкүүщтим ынаэ лъэшэу тетигъ.

Бын Іужъур насып ыкни дэргэн къэкуюлээ алтытэштэгъ. Аш фэдэ унагъохэм къарыкыгъэх ныбжыкэхэр — пшаша-хэхэр е къалэхэр цыфыгъэ шапхъэмкэ унагъомкэ нахь узшыг-гынхэ, торышэгъэ-хуупхъяаэр ыкни шэншүхэр зыхэлхъэ алтытэштэгъ. Ари ыкни къызэрэхэкүүщтэгъэри, ахэр сидигъи щынэгъэм нахь фэкуюлаагъэх, хэзагъэштэгъэх.

Непэр мафэхэм унагъомэ янахьыбэр яцыфышихъэкэ зэфэд — түрүтү закхэ; е зи сабий закыу ялэр, е псы араклагъэм фэдэу, лъфыгъэ гори, ар тхъамыклагъоми, ялахэн.

Зигугуу къэсшигъи нахьыпэры бын дах, зи унагъо ихэш-шо-унашуу. Ахэр тинахьыж къүхэм яхъатыркэ къытльээ-сүжыхы. Мы къэбарьхъэм яшуагъэкэ унагъом гъэпсы-кэ-шыкни иштээри, гъэсэкэ шапхъэу ильягъэри, лъэпкэ пүнүгъээр зэрээшшигъищтэгъэри тэгъэунэфыжыхы, тильэпкэ напэ зэхэгүүфыгъэу тшэнэгъэм мыхэр лэрифэгъух ыкни гээгъох.

«Унагъо умыхъоу

къуаджэ ухъуущтэп»

Ар зыуагъэх нахьыжхъэр ыш ялыуу зэрэштэгъэхэм щэхэлээп. Зэлүүкни, зэхахь, тхылы, нэмыкни ялагъэп ыкни ящы-къэгъяаэр; яльфыгъэхэр анэ атемыппэхъука-аашхъэ дагьас-штэгъэх; гүшүэ зафэкэ, дахэкэ зыфэхэ юфхэр зэшшуахы-штэгъэх.

«Уигүүшүэ уасэ имылэж зыхъукэ ушмынгэжым ычылп» — арыштын гъашээ къэзигъэшгэхэм зыклаторэр. Гүшүээм, укытэм къамыбутийрээр цыф къодыгъэу зэрэлжтэштэгъэми хэл щыи. Ари, цыф дэгъури дэйри, хууштыри, мыхъуушири зыщаплоу, зыщагасэрэр, зекэ къызыгъэхэрэри унагъор ари. Хэтэр цыфы икушьаплэри, ишэшлэн гупсэфыпэри лъансэ зиэ унагъор ариба. Аш елтыгъэу, сид фэдэрэ лъэхъани унагъом гүнэ щылъафэу, мэхъанэ ратэу къырэко.

Сабыйбэр — гушлгъуаб

Сабий зэтельфыхъагъэхэу къызэхъуухъэхэрэри унагъом игушлгъуагъэх. Зэо ужэу, гъомылэпхъэ гээшигъэхэм зымылэу, янэ джэнч щыпсырэ пластирэ афиши, биньр ыгъэшхэнэу ыгъэштэгъэзгъ. Унагъом адис атэшыпхъур къалэм япль-япльи, «А, нысэ, Алахъэм еш! мыхэм ашыщэу унагъом къинэнэш, тызээдэжъищтэп?» ытуу къеупчагъ. Къэлэцыкхэм янэу пльэгъурэри зыщуигъээфи, нахьыжым къыщыригъажы, ыкъохэм яупчыгъ:

— А си Байзэт, ора нынэ унэм къинэнэштэп, тызыыгъыжтэп? — ныр фэшьаб.

— Хъау, хъау, нан, — ыдэрэп, — сэ сикынныш, модэ чилэгүнэм унэ щысшигъ, — ышхырэри рифыхызэ къыуагъ.

Ятланэрэм зыфигъази ныр джыри учлагъэ, аши къеклугъэп унэ къинэн юфыр. Яшанэрэм еупчыгъо имыфагъэу, аш къы-къэлэхъорэм гүлэу еж-ежырэу къызуилгъо-тэгъ:

— Сыда, шьо зэккэми шьусыгъынэу аш фэдизылэ сила — ытуу къэтхуаусыхагъ.

Анахьыкни щыт яплээнэрэ ишъа ным зыфигъэзгъ:

— А си Батырбый, — адэ о зи къалорэп, — зөлөм, къе-жэштэгъэхэм фэдэу, ригъэжъыкыгъищтэгъэу къыриуагъ:

— Умыгумэл, нан, сэ зыми сыйклощтэп, тиунэу папэ ышыгъээм сисищт, арышь, нан, нахьыбэу ренэу къысфидахъу! — ыгъэшхыгъэх ыкни ыгъэрэзагъ

